

L'INTRANSIGENT

Val 10 cènts.

PERIODIC NACIONALISTA DE JOVENTUTS

BARCELONA
6 Decembre 1918

ADHERIT A LA «UNIO CATALANISTA»

A l'altra banda d'Iberia

PORTUGAL

D'entre totes les nacions que en la guerra suara acabada han lluitat pel triomf de la llibertat dels pobles i per la dels homes, n'hi ha una que és acreedora a les més càlides i efusives simpaties dels catalans. És un poble ben aprop de nosaltres i com nosaltres pertanyent a la raça llatina. Un poble els pensaments i les idees del qual ens són fàcilment entenedors a través del seu propi i gloriós idioma. Un poble que ha dut a cap meravelloses epopeies les quals restaran eternament gravades en lletres d'or en la pacífica història del progrés i de la civilització. Un poble amb el qual Catalunya va estar un temps íntimament lligada per la dolor de veure detentades les llurs llibertats per una mateixa gent ufana i superba... Una terra que més afortunada que la nostra va aconseguir en el segle XVII trencar les cadenes que la junyien a la tirànica i avassalladora Espanya dels Felips IV i dels Comtes-Ducs d'Olivares, reconquerint amb la seva independència política la garantia i protecció més fermes de la seva llibertat espiritual.

Catalunya, que abans que Portugal intentà també reconquerir la seva llibertat, creant així una situació que patriòticament aprofità Portugal, continua avui junyida encara a aquella terra els fills de la qual, són amb raríssimes i singulars excepcions, tan dèspotes i tan tirans com els seus ascendents del segle XVII.

I no solament està avui Catalunya políticament esclava, sinó que també regions senceres de la nostra pàtria, — València, Mallorca —, estan en la seva generalitat desnacionalitzades, en virtut, principalment, d'haver els llurs fills rebut l'ensenyament en l'idioma castellà imposat per l'Estat espanyol. Portugal! República portuguesa! Quant sentim a dir per part dels espanyols,

diguint-se de dreta diguint-se d'esquerra, que Catalunya no és altra cosa que una regió de la nació espanyola, alcem ben alta la teva lliure bandera. I fixos els ulls en les colors roig es i vert diem a la gent d'Espanya. Mireu aquesta ensenya; es la bandera d'un poble més petit que'l vostre; con el vostre situat en aquesta inconfundible i vella península d'Iberia i que malgrat aquesta realitat geogràfica aquest poble no es de la vostra nació ni vol ésser de la vostra nació. Les nacions no estan distribuïdes en territoris que constituïxin unitats geogràfiques. La cartografia no té cap dret. Una nació és un principat espiritual, no una península, no una illa, no una plana, no un continent...

La bandera roja i verda és la bandera d'un poble que durant uns quants anys estigué confederat amb vosaltres, espanyols, i durant aquest temps fou víctima de tantes deslleialtats, de tants atropells, de tantes injustícies que tant prompte se li presentà ocasió de fugir de vosaltres ho feu sense dubtar.

¡Portugal! ¡República Portuguesa! No vulguis jamai entrar a formar part d'una confederació ibèrica, monàrquica o republicana, si no veus que dintre ella Catalunya és lliure, gaudint dels mateixos atributs i prerrogatives de que tu gaudeixis. La nostra llibertat ha d'ésser la garantia de la teva.

¡Portugal! Capdevantera de les nacions ibèriques en la lluita contra la dominació; la tirania espanyoles! Ajuda als altres pobles ibèrics en la seva creuada lliberadora! Ajuda a Galícia, que quasi no es altra cosa que una perllongació de la teva nacionalitat, ajuda a Basconia i ajuda a aquesta vella terra de Catalunya, els fills de la qual, malgrat els esforços dels nostres enemics, que són els teus, t'aimen i te veneren.

Catalunya i Portugal

Precisament a Espanya — hem de dir-ho, perquè és veritat, — estan en grossa majoria els germanòfils, els quals tenien per cosa segura, o quasi segura, el triomf dels Imperis centrals.

Catalunya, que amb son predominant al·liadofilisme es una excepció dins l'Estat espanyol, ha de preocupar-se de les relacions hispano-portugueses per tres raons: primera, perquè tota acció agressiva d'Espanya amb respecte a Portugal ens afectaria com a súbdits de l'Estat; segona, perquè aqueixa actitud

Nacionalisme, Iberisme i Internacionalisme

El catalanisme polític té tres grans problemes a resoldre: el nacionalista, l'iberista i l'internacional.

El primer, el nacionalista, el té resolt. Ja avui no hi ha català que no tingui consciència del seu patriotisme. Catalunya està amarada de sentiment nacional, de dignitat nacional. Els Catalans han retrobat la seva Nació i al veure-la opresa lluiten braument per la seva deslliurança. Digueu-li regionalisme, o autonomisme o nacionalisme, aquest sentiment patriòtic és l'expressió viva d'una nacionalitat.

El segon, el problema iberista, Catalunya el té perfilat, però no definit. Per damunt dels separatismes nacionalistes peninsulars, hi paira, agermanant-los, la supra-condició ibèrica que agafa totes les poblacions que viuen, pensen i senten en el vell Casal hispànic, limitat pel Mediterrani, l'Atlàntic i el Cantàbric. I com que els catalans no ens podem substreure d'aquesta fatal supra-condició ibèrica, hem de resoldre la nostra situació enfront o al costat dels altres pobles peninsulars que hauran de fer amb nosaltres o nosaltres amb ells la via de l'avenir. Els termes d'aquest problema es plantejen, al meu entendre, de la manera següent: de la existència virtual dels diversos nacionalismes ibèrics, n'ha de sorgir una solució política que reconeixent l'absoluta i l'íntegra sobirania de cada ún d'ells pera governar-se, estableixi i consagri el futur contacte que'ls ha de agermanar. Es a dir: la diversitat nacional i la llibertat política, dintre una justa equivalència o germanor ibèrica. Això no es resol amb la fórmula imperialista, sinó amb el lligam federatiu. D'aquí vé que quan alguns mal aconsellats catalanistes, seguint l'ideal a la faisó teutònica que somnia amb «l'Imperi ibèric de Lisboa al Ròdan» o aquella altre insensata aspiració del borbònisme espanyol — compartida per alguns catalanistes inconscients o pedants — de refer l'imperialisme ibèric, llencen a la faç de

Portugal aquestes folles aspiracions, dignes de un mosqueter castellà, els portuguesos se maliiïn o al menys es dolguin de que a la nació germana, Catalunya, se sentin veus que parlen un llenguatge atentatori de la sobirania, de la dignitat de la nació lusitana. No. Fóra una insoportable pedantesia, o una ridícula inconsciència que la Catalunya sotsmesa encara al centralisme embrutidor de l'Estat espanyol, vingués a parlar — en aquesta hora solemniat del triomf al món de tots els nacionalismes vius — d'un imperialisme ibèric, sots l'hegemonia de les quatre províncies catalanes encara junyides al centralisme de l'Espanya de D. Alfons XIII. El problema ibèric se resoldrà amb la coexistència, dins un regim democràtic federatiu, de les nacionalitats amb plena i íntegral sobirania, una lliga de les nacions ibèriques més estreta i amorable — degut als vincles de llatinitat i raça — que aquesta altra Lliga de les Nacions que vindrà a garantir la pau al món.

El tercer gran problema nostre, es l'internacional. Dèiem en un dels nostres estudis polítics, fa quinze anys, que el cas de Catalunya no es resoldria fins que internacionalitzéssim les nostres aspiracions, donant-los furs de problema humà, de llibertat i de dignitat humanes. Desgraciadament, els qui han portat la direcció de la política catalana, han sigut uns desdixats diplomàtics: la política internacional seguida per ells, ha constituït una sèrie de tremendes errades. Darrerament, a l'esclatar la guerra, el problema de l'actitut que havia de pendre Catalunya va sorgir amb una tímidesa insospitada: Catalunya havia d'inclinar-se decididament cap al costat d'aquells pobles empesos a la lluita per la defensa dels principis de Llibertat i de Justícia i que proclamaven bravament aquest principi: tot home lliure dins sa nació, en contraposició amb aquells altres pobles que proclamaven la força damunt del dret i l'Alemanya damunt de tots els homes i de totes les pàtries de la terra. Els directores de la política catalana, en 1914 i anys successius fins ara, han sofert una enorme equivocació que ha fet mol mal a Catalunya. Tinguem l'esperança d'altres catalans, amb una visió més clara del problema nacionalista i amb un sentiment de llibertat més arrelat i cordial, sabran conduir la política internacional de Catalunya en l'avenir, per camins de més eficàcia i dignitat.

J. RIBERA-ROVIRA
Barcelona, 1 de Desembre de 1918

agressiva equivaldria avui a posar-se al costat de l'Alemanya i contra els al·liats; i tercera, perquè un cop contra la llibertat de Portugal repercutiria fortament damunt de Catalunya i comprometria l'esdevenidor del nostre ideal nacionalista.

A. ROVIRA I VIRGILI